

Nem lehet gyökerek nélkül élni

Beszélgetés Herczku Ágnessel

Kérem meséljen először családi háttéréről, iskoláiról!

Budapesten születtem, de már másfél éves koromban Sátoraljaújhelyre költöztünk, ezért odavalósinak mondom magam, hiszen ott nőttem fel. Két bátyám és egy nővérem van. Zenei indíttatásomban két dolog volt fontos. Az egyik, anyai nagymamám és az ő apai ága, akik székelyudvarhelyiek voltak. Innen a nagy Erdély-szeretet, a viseletek, az erdélyi népzene iránti érdeklődés. Nagymamám rengeteg könyvet adott a kezembe, köztük sok olyat is, ami az erdélyiek mesevilágáról, életéről szólt. Gyakran zongora mellé ült, vagy elővette a Budapest ostromát is megjárt, viharvert gitárját és énekelt nekünk. A másik dolog az, hogy nagyon sok zenét hallgattam már egészen kicsi koromtól fogva. Halász Judit, a Kaláka, Dévai Nagy Kamilla lemezein, a Regölésen és különböző zenés meselemezeken nőttünk fel a nővéremmel. Egy idő után táncrea is perdültem nagymamám politúrozott szekrénye előtt mindenféle kacatokban, régi alsószoknyákban. Aztán Édesanyám beiratott minket a nővéremmel a zeneiskolába, zongora szakra, ahol hat évig tettük próbára tanáraink türelmét. Az itt szerzett – és kissé megkopott – tudásomat a mai napig kamatoztatom daltanuláskor, vagy a színpadon. Az a tény, hogy Édesanyám a Bodrog Néptáncegyüttes egyik szólistája volt, csak megerősítette bennem azt a vágyat, hogy belőlem táncosnő legyen. Sajnos ez nem jelentette azt, hogy feltétel nélkül támogatták is az én primabalerinává válásomat... Óriási kő esett le a szívükről, amikor kiderült – nem sikerült a felvételem a Balettintézetbe. Ők persze nem a „karrierem derékba törésének“ örültek, hanem, hogy nem kerül el tőlük ez a vézna gyerek... Később a pécsi Táncművészeti Szakközépiskolán gondolkodtam, de túl jólnevelt gyerek lett belőlem: soha nem mertem volna ellenállni a szülői akaratnak. Édesanyám azt mondta, hogy előbb szerezzek egy diplomát és utána azt csináljak, amit akarok. Így kerültem – folytatva a családi tradíciót -- a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumába. Ezt nem bántam meg. Sőt! Azt a négy évet a mai napig életem egyik legnagyobb élményének tartom.

Hol kezdte a táncolást és gimnáziumi, egyetemi évei alatt hol folytatta?

Sátoraljaújhelyen kezdtem jazz- és klasszikus balettet tanulni Kozákné Boros Katalinnál. Mikor sárospataki gimnazista lettem, kollégiumban laktam, nem nagyon tudtam hazajárni, ezért a helyi Bodrog Néptáncegyüttesben kezdtem táncolni úgy tizenhat évesen. Fegyelmetlenségemnek köszönhetően viszont egy év múlva ki is tették a szűrőmet. A néptáncnak a következő években csak annyi folytatása volt, hogy időnként elmentem táncházba, meg Újhelyen eljártam a helyi cigányegyüttesbe az ottani szólistához cigánytáncot tanulni. „Intézményesen“ azonban nem tanultam néptáncot egészen 1997-ig, a Honvéd Együttesbe történő felvételemig. Gimnázium után a Miskolci Egyetem történelem szakos hallgatójaként, a rendszertelen táncház-látogatások mellett újra a modern táncsal kezdtem foglalkozni. Mesternőm, Deresnő Kónya Erzsébet, idővel mint asszisztensét is kezdett foglalkoztatni. Ő ajánlotta, hogy ha komolyan veszem a feladatot, szerezzek tánctanári diplomát. Török Jolán, a Nemzeti Táncszínház jelenlegi igazgatója vezette akkoriban a középfokú moderntánc-tanár képzést Budapesten. Meg is szereztem a diplomát, mehettem volna Miskolcra tánctanárnak, de a sors másként

rendezte a jövőmet. Mikor Joli megtudta, hogy van már egy kis múltam a néptánc területén és még énekelni is szeretek, azonnal szólt, hogy menjek a Honvédba felvételizni egy éppen megüresedő helyért. Hát így bújt ki az a bizonyos szög a zsákból... Nekem teljesült a gyerekkori álmom, de közben lettem egy történelem tanári diplomát is az asztalra.

Még mielőtt folytatnánk a táncos-énekes pályafutásával, a tanulmányaival kapcsolatban hadd kérdezzem meg, eleve csak a diploma megszerzése volt a cél, tanítani vagy történészként tevékenykedni sose akart? S ha jól tudom, azóta újabb tanulmányokba kezdett: esztétikát tanul az egyetemen. Ezzel mi a célja?

Bennem nem volt igazi elhivatottság a történész vagy a tanári pálya iránt. Inkább az indított ebbe az irányba, hogy nagyon jó történelem tanárom volt a gimnáziumban és biztosra vettem, hogy fel fognak venni. Bár szívesen foglalkoztam a történelemmel, jobban érdekelt a tánc. Ha nem jött volna a Honvéd, én most valószínűleg tánctanár lennék Miskolcon. Az esztétikára Fuchs Livia bátorított, aki a moderntánc-pedagógus képzőn tánc történetet tanított. Akkor támadt az az ötletem, hogy tánc történetből szakdolgozzak, ami nem is volt olyan egyszerű, hiszen a formabontó témaválasztást mindenféle engedélyekkel, külső és belső opponensekkel kellett hivatalossá tenni. Livia lett a konzulensem, aki próbálta a bennem szunnyadó táncszakíró felébreszteni. Két dologgal: kevés a képzett táncesztéta, és szorult belém némi íráskészség. Akkor már gondoltam arra, hogy nem lehet a végtelenségig táncolni, na meg egy kis szellemi kupálódás sem árt... Az ELTÉ-n azóta is tanulok, de csak olyan ütemben, amennyire a munkám engedi. Már harmadszor halasztottam emiatt, de ezt a tanulmányt tényleg nem a diploma miatt végzem.

A zenével még a miskolci évek alatt sem került közelebbi kapcsolatba?

De igen, akkor voltak az első szárnypróbálgatásaim. Az említett tánc házban muzsikáló zenekar kiszúrt magának és elkezdtek hívogatni kiállítás megnyitóra, karácsonyi ünnepekre, vagy egyszerűen csak a tánc házi mulatságokra. Az egyetemen pedig volt egy önszerveződő népzene kar, ezzel is énekeltem, mikor tudtam, de mielőtt bármilyen kifutása lett volna a közös próbálkozásnak, én Pestre kerültem.

Amikor a Honvédba került táncolni, hamarosan énekelni is kezdett ott? Az együttes zenekara, a Hegedős azonnal felfedezte?

Hát igen, elég hamar kiderül – például lánytáncok közben –, hogy ki tud biztosabban énekelni, ki szereti hallatni a hangját... Úgy 14 éves koromtól hallgattam tudatosan magyar népzene t, de annak ellenére, hogy „zsigerileg“ megfogott ez a zenei világ, nem merült fel bennem, hogy ilyen jellegű táborokba menjek, vagy tanárt keressek. Én soha nem készültem népdalénekesnek. Mindig táncolni akartam. A miskolci „szárnypróbálgatás“ után az első komolyabb biztatást a Honvéd Együttesben, Rossa László tanár úrtól kaptam. Ő szólt annak idején, hogy lesz egy énekverseny a Rádióban, menjek el kipróbálni magam. A felkészülésnél már ott bábáskodott Agócs Gergő is. Különdíjat kaptam Sebő Ferentől, ami nagyon jól esett. A zsűriben ült Szvorák Kati is, akit aztán később sokszor helyettesítettem a Honvédban. Ő szintén bátorítólag hatott rám. Így kerültem be a vérkeringésbe alig egy év alatt, amit sokáig fel sem fogtam igazán. Végeztem a rám bízott feladatokat, egyre többet stúdióztam Rossa tanár úrnak, aztán jött a Hegedős felkérése, hogy ugorjak be egy dal erejéig Gergő helyére az akkor készülő lemezükre, és azóta nincs megállás...

Mikor beszélgetésünk előtt meghallgattam – a rendelkezésemre álló — összes lemezét, meglepett, mennyit változott a hangja. Mintha azon a Hegedős lemezen (Sok szép napot éjszakával – 1998), ahol még csak egyetlen számot énekelt, valahogy egész másként hangzana! De hasonlóan reagált Ön is egy régebbi felvételére, amikor Fehér Anikó azt bejátszotta Muzsika-szó című műsorában. Ugyanakkor viszont az is kiderült, hogy azóta se járt énektanárhoz, tehát a változás nem ennek köszönhető.

A népdaléneklés nem igényel olyan tanulandó technikát, mint például a klasszikus éneklés. Ez egy olyan műfaj, ami generációról generációra hagyományozódott, a világ legtermészetesebb éneklési módjával. Ez persze nem jelenti azt, hogy én ellenzem a népdaléneklés iskolai oktatását. De én inkább azokhoz az emberekhez próbálok eljutni, akiktől ezek a tanárok is tanultak és tanulunk mind a mai napig. Kevés időm jut gyűjtésre, de még ezek a ritka alkalmak is meghatározóak számomra. Mostanában megint sűrűbben járok Erdélybe, szeretném megkeresni azokat az embereket, akik 30-50 éve énekeltek Lajtha Lászlónak, Kallós Zoltánnak és Martin Györgynek. De válaszolva a kérdésére: a rádiós versenyen és az 1998-as Hegedős lemezen még egy ízig-vérig „néptáncos“, egyenes, éles hangon „süvöltő“ leányzót lehet hallani. Az évek alatt sokat puhult a hangom, ösztönösen és tudatosan is, na meg a korosodásnak is van szerepe ebben. A stúdiózás és a mikrofonba való éneklés, valamint a régi énekesek rendkívül változatos éneklési módja egyaránt hatottak az előadói stílusomra.

A Hegedőssel később elkészült egy nagyon jó, franciaországi kiadású lemezük, amin már lényegesen nagyobb szerepet kap, s a hangja is sokkal jobban hasonlít a maira. Később az együttes több tagjával kivált a Hegedősből és megalakították a Fonó zenekart. A névadás mögött a Fonó Budai Zeneház is ott volt, aki fel kívánta karolni az együttest, vállalta az új lemezük terjesztését (Mixtura cultivalis), és rendszeres táncházat biztosított (Fonó a Fonóban). Most viszont így a táncmuzsika évad elején nem látok Fonó táncházakat a programjokban.

Még mi sem látjuk világosan, hogy az átszervezések, vezetőváltás után milyen szerepet szánnak nekünk. Ha hívnak, megyünk! Tavaly két táncházunk is volt havonta: egyszer a Fonóban, másszor a Csörsz utcai MOM-ban, ahová számos hírességet hívtunk meg közös koncertre. Sajnos a MOM-ban tataroznak, úgyhogy el kellett halasztanunk a meghirdetett táncházakat.

Eddigi lemezfelvételeit hallgatva nekem úgy tűnt, hogy a zene területén is több irányban elkalandozott, akárcsak a tanulmányaiban.

Már az elején több lehetőségem adódott, hogy kilépjek valamilyen más műfajba. De akkor is azt mondtam, hogy én elsősorban népdalénekes szeretnék lenni, aki kirándul más műfajokba is, és nem fordítva. Az első ilyen komolyabb munka, ami nem autentikus népzene, a Hungarian World Music Orchestrával készített dupla cd volt – Vasvári Pál és Rossa László zeneszerzésével –, ami 1999-ben elnyerte „Az év felfedezettje“ eMeRTon-díjat. Itt másokkal együtt jazz alapokra énekeltem népdalokat. Aztán egyik munka hozta a másikat: meghívást kaptam Nikola Parovtól a Naplegendára, majd ennek köszönhetően Bornai Tibor Ultramarin című lemezére, majd Borbély Mihály és Herbie Mann közös lemezére és sorolhatnám... Sok olyan felkérés is volt, amire nemet mondtam. Ennek több oka van, de talán az egyik legfontosabb az, hogy kezdetektől fogva olyan zenészekkel volt szerencsém együtt dolgozni, akik a saját területükön a legmagasabb színvonalat képviselték és ez már önmagában is garantálta a minőséget. Ez nekem nagyon fontos. Nikolával mai napig dolgozom a Balkan Syndicate nevű zenekarban. Ennek van egy 8-9

fős akusztikus-elektromos hangzású és egy 4 fős tisztán akusztikus hangszereken játszó felállása is. Most készítettük Nikolával új lemezt, ahol, mint az előzőn is, Szalóki Ágival énekelek. A közös éneklés örömeit legtöbbször a Makám együttes koncertjén élhetem meg, ahol beugróként Bognár Szilvivel, Palya Beával és Tóth Evelinnel szoktam énekelni. A népzenei játszó együttesek közül az Ökrössel, a Kolompossal, a jelenleg is fennálló Hegedős zenekarral és a Météval játszottam együtt.

Mostanában elég sok, korábban csak autentikus népzenei játszó zenész vagy énekes esetében látom, hogy teljesen más területekre kalandoznak el. Már nem elégíti ki a népzene őket, önöket, vagy más okai vannak?

Engem egyfajta kíváncsiság vezet, kipróbálni magamat más műfajokban. Bár hozzátenném, hogy nagyon mást nem csinállok! Én ugyanúgy népdalokat énekelek, csak legfeljebb nem hagyományos hangzásban, nem autentikus megszólaltatásban, nyilván hozzá kell igazítani a dalokat az adott zenei stílushoz. Aztán az is hozzájárul ehhez a kalandozáshoz, hogy az ember sok kitűnő muzsikust ismer meg más műfajokból, akikkel egyszerűen élmény dolgozni. És azt sem érdemes szem elől veszíteni, hogy sokszor ezek a zenék – akár tetszik, akár nem – hatékonyabbnak bizonyulnak a népdalok TERJESZTÉSÉBEN. Hangsúlyozom, NEM a MEGŐRZÉSÉBEN. Ennek nagyon egyszerű a magyarázata: jelenleg sokkal szélesebb réteg hallgat pop-, jazz-, dance- stb. zenét, mint népzenei. Videóklippet a Balkán Fanatiktól láthatunk, nem a Fonó zenekartól. A piac, a média és a pénz a könnyűzenének kedvez, ezért ezekből jut el a legtöbb az emberekhez. Főleg a fiatalokhoz. Meggyőződésem, hogy ezeket a fiatalokat kell megnyerni saját kultúránknak. Akik már tudják, hogy milyen kincs van a kezünkben, azokat nem kell agitálni. És ha ma első lépésben, egy könnyűzenei ostyába csomagolt népdalt szívesebben vesz magához egy gyökerét vesztett kamasz, akkor élni kell a lehetőséggel, és így IS meg kell ragadni az alkalmat a saját dalaink népszerűsítésére. Aztán bízom benne, hogy ennek a burkolt „misszióknak“ előbb-utóbb lesz pozitív eredménye.

Minden zenekart, akikkel rendszeresen fellép, nincs alkalmunk itt bemutatni, de szeretném, ha legalább a Fonó együttes tagjairól szólna, annál is inkább, mert lemezeik mellékletei elég szűkszavúak.

Nemrég készült el a Fonó zenekar honlapja, ahonnan már többet meg lehet tudni az együttesről. Ami a zenekar tagjait illeti, mindenki egész fiatalon csöppent bele a népzenei mozgalomba. Gombai Tamás primásunk a Békés Bandában kezdte, és mikor felkerült Pestre, több zenekarban is játszott, pl. az Újstílusban, mielőtt a Honvéd Együttes Hegedős zenekarába került. Most Ürömön tanít a zeneiskolában. A másik hegedűsünk Pál István „Szalonna“. Ő tavaly szeptemberben Szabó Gábor helyét vette át. Kárpátaljai származású, még gyerekkorában átkerült Magyarországra tanulni. Mivel édesapja és édesanyja is zenetudó-tanító emberek, nem volt kérdés, hogy a profi futbalistának is ígéretes fiuk végül a hegedűt választja. Szalonna főállásban a Magyar Állami Népi Együttes primása, de évek óta tanít is. D. Tóth Sándor „Satya“ brácsás és Kürtösi Zsolt nagybőgős egész fiatalon bekerültek a Honvéd Együttes zenekarába. Ők ketten a Fonó mellett továbbra is játszanak a Hegedősben. Agócs Gergőt – az Ön könyve okán is – talán szükségtelen bemutatni.

Olvastam valahol, hogy Gergővel együtt jártak gyűjteni. Mit jelent a gyűjtés Ágnes esetében?

Valamikor tanultam zongorát, szolfézst, tudtam lejegyezni, de ezeket már elfelejtettem. Technikailag az én tevékenységem a hangfelvételek készítése során abból áll, hogy feljegyzem, kivel készítem a felvételt, mikor született, milyen vallású, milyen nyelveket beszél, kitől tanulta a dalt stb. De ami nincs leírva, vagy felvéve, az legalább olyan fontos: látni, hogy hol és hogyan élnek ezek az emberek, „beleszagolni a levegőbe“, megkóstolni a főztjüket, vagy egyszerűen csak beszélgetni velük...

A ruszinoktól az örköi cigányokig sokfelé gyűjtött. Ez mitől függött?

Kezdetben Agócs Gergő vitt magával. Akkoriban minden érdekelt. A cigányok kultúrájával már nagyon régen összeköt valami. Örköre a Honvéd Együttesnek egy sepsiszentgyörgyi fellépése alkalmával jutottam el először, azóta már négyszer jártam a Mucsel családnál. Nem azzal a szándékkal járok gyűjteni, hogy valami teljesen újat fedezzek fel. Én jól ismert „adatközlőkhöz“ járok, akiktől szinte már mindent felgyűjtöttek. A személyes találkozás élménye hajt, hogy meg tudjam kérdezni, nekik melyik dal a kedvencük, mikor szokták énekelni, ha éppen nem tartanak mikrofont eléjük, és hogy lássam azt is, hogyan énekelnek.

Egy másik interjúalanyomtól is kérdeztem már, hogy miért van az, hogy egy-két faluból ugyanaz az egy-két dal köszön vissza már a sokadik lemezen, miért nem törekednek újabb dalok bemutatására? Ahol van két jó dal, ott lenni kell egy harmadiknak is!

Meg kell kérdezni az érintett zenekarokat, a nevükben nem tudok nyilatkozni. De sok oka lehet egy-egy dal kiemelésének. Vagy a különleges hangsora, vagy a szövege, vagy a régi stílusa a döntő ok, vagy egyszerűen azért mert itt is kiválasztódnak slágerek, mint a popzenében. Én mindig aszerint választok dalt, ami engem megfog. Amikor lemezt készítek, vagy koncertezem, nem az a szempontom, hogy néprajzilag a lehető legszélesebb skálát mutassam be, és hogy a Kárpát-medence minden főbb tájegységét felvonultassa az előadás. Nem véletlen, hogy a lemezeim anyagának túlnyomó része erdélyi és moldvai.

Első kiugró sikerét a Naplegendában aratta a Magyar Állami Népi Együttesben, bár ekkor még a Honvéd Együttes tagja volt...

Igen, Nikola Parov – a Naplegenda zeneszerzője – hallott Vasvári Pali lemezén énekelni és nem az számított, hogy melyik együttesben vagyok, hanem behívott a stúdióba felénekelni két számot. Aztán kérte, énekeljek el pár olyan dalt, csak úgy, kíséret nélkül, amit nagyon szeretek, így született még három szám a lemezre. Hozzá kell tennem: Tata, azaz Novák Ferenc, a Honvéd Együttes művészeti igazgatójának hozzájárulása nélkül nemigen énekelhettem volna ennyi helyen. Itt nem csak az Államis vendégszereplésről beszélek. A tánckari munka és az egyetem mellett nem volt mindig egyszerű az egyeztetés, ha énekelni hívtak. Ő mindkettőben támogatott. Emlékszem, a felvételi napján azt mondta, csak akkor vesz fel, ha befejezem az egyetemet! Később pedig egyre többet szerepeltetett a Hegedőssel, a Honvéd Férfikkal, beugróként az általa rendezett Kőműves Kelemen rockballadában, a Honvéd Táncszínház énekes-táncos szerepeiben és sorolhatnám...

Közben viszont leállt a táncsal!

Igen. Lassan három és fél éve átjöttem a Magyar Állami Népi Együtteshez, azóta nem táncolok, csak énekelek. Ide már eleve szólóénekesként szerződtek.

Nem szakmabelieket izgatja, hogy mehet az a ráéneklés, mi megy élőben, mi nem. S mi van, ha a technika ördöge úgy hozza, hogy nem az megy a gépből, aminek kellene?

Ezt *fél-playback*nek hívják, a zenei alap számítógépről megy, mi pedig élőben ráénekelünk. *Mikroportot* használunk – kézi mikrofon helyett. Az persze benne van a pakliban, hogy más zenét adnak be. Nekem Szolnokon volt egy ilyen esetem, és – mivel a zenéhez volt programozva a fénytechnika – az lett a következménye, hogy az épp csak derengő fényben három lépcső tetejéről négykézláb landoltam a színpadon, kitört a cipőm sarka és nekem énekelnem kellett... De hát bármilyen élő előadáson, koncerten van egy bizonyos rizikó!

Első önálló lemeze az *Arany és kék szavakkal* volt 2002-ben, aminek nagy része volt az eMeRTon-díj elnyerésében is. A címadó Dsida Jenő vers is rajta van a lemezen?

Sajnos nincs! De a lemezbemutató koncertjeimen mindig elhangzik. Korábban Bubik István, a mostani koncerteken Papp János szavalja más magyar költők verseivel együtt.

Ahogy általában a zenében, úgy ezen a lemezen is nagyon fontos szerepet játszanak az érzelmek. Nekem úgy tűnik, nagyon jól és hitelesen, átéléssel tudja bemutatni az érzelmek legszélesebb skáláját. A keservesek előadásában ugyanolyan jó, mint a mulatóságban. A lemez fülszövegében nyilatkozta, hogy ezeket saját megélt érzelmeiként adja elő, amire egy kritikus meg is jegyezte, hogy nehéz elhinni, hogy egy ilyen szép, fiatal nőnek sok gyötrelemben lett volna része...

Azért volt! Hozzátenném, hogy amikor egy hivatásos együttesbe bekerül egy énekes, nem mindig ő választja meg a dalokat, hanem azt a műsor hozza magával. De amikor saját lemezt csináltam, Kelemen László – a lemez zenei szerkesztőjének – ötletei mellett nekem is komoly beleszólásom volt a dalok kiválasztásába. És hát voltak időszakok az életemben, amikor bizonyos dalokat se meghallgatni, se előadni nem tudtam, mert elsírtam volna magam. Persze az előadónak vigyáznia kell, nehogy túlságosan átengedje magát az érzelmeinek. Meg kell találni a helyes arányokat: sem hideg profizmussal nem jó énekelni, sem sírógörcsben nem végződhet egy keserves előadása. A nézőnek nem az én katarziszomat kell átélnie, hanem a sajátját! Úgy kell magamat beleadni, hogy megmaradjon egy csatorna a néző és köztem, hogy sajátjának érezhesse a zenét. Az már szakmai kérdés, hogy estéről estére ugyanazokat a dalokat – különböző lelkiállapotban – hogyan lehet hitelesen előadni...

A folkMAGazinban, máshol meg pláne, nagyon ritkán lehet találni népzenei lemezkritikát. Ágnes viszont direkt felkért valakit, nevezetesen Mohácsy Albertet, hogy írjon részletes kritikát az *Arany és kék szavakkal* c. lemezeről. Ő aztán alaposan ki is vesézte a lemezt... Nem bánta meg?

Nem bántam meg. Én valóban kíváncsi voltam a véleményére. Mindig szerettem, ha van mellettem kontroll, nem a dicséretekből tanul az ember, hanem a kritikai észrevételekből.

Ön szerint van jövője ennek a zenének? Egyáltalán a hagyományos magyar paraszti kultúra átmentésének?

Arra nem látok esélyt, hogy belátható időn belül – mondjuk két-három generáció alatt, országos szinten – újra funkcionális minőségében beszélhessünk a magyar népzeneről. Esztétikai minőségben viszont igen! Az én utópiámban egyesek nem azért

nem hallgatnak majd népzene, mert nem is ismerik, hanem mert mást szeretnek. Ez óriási különbség. Ma a legtöbb fiatal zenei látószögébe nem esik bele a saját hagyományos zenéje. Ennek az okait nyilván lehetne a magyar zeneoktatásban és az otthonról kapott nevelésben is keresni, de ez nagyon messzire vezetne. Optimista vagyok, mert minden anyagi nehézség ellenére gombamód szaporodnak a művészeti iskolák, a népzenei, néptáncos, kézműves táborok, egyre több gyerek tanul népzene, egyáltalán, hogy intézményes kereteket kaphatott ennek a kultúrának az oktatása! (Gondolja csak meg, pár évtizeddel ezelőtt még csempészni kellett Magyarországra a gyűjtéseket!) Ez mind záloga lehet az én utópiám megvalósulásának: hogy például természetes lesz ünnepnapokon régi köszöntőket énekelni, és a „hepibörzdétujú“ lesz a ritka és elmaradott. Vagy hogy egy olyan széles zenei spektrumból választanak maguknak kedvenceket, amiben a magyar népzene természetesen ott van. Nem én vagyok az első, aki azt vallja, hogy gyökerek nélkül nem lehet élni...

És magának milyen szerepet szán ebben a folyamatban?

Szeretnék részese lenni. Szeretnék minél többet tanulni, a megszerzett tudásomat és élményemet átadni akár hanghordozón, akár koncerten. És mindezt főleg itthon, ahol a zenéhez párosul a szövegértés is. Külföldön nagyobb keletje van jelenleg a népzene, pedig nem is tudják, miről énekelünk. Sokszor jöttek már oda hozzám koncert után és azt mondták, nem értettek ugyan egy kukkott sem, de érzik miről szólnak a dalok. Pedig az lényeges lenne! Azt csak egy magyar fogja megérteni, hogy „Mikor a tők virágozik, a vénasszony bogárkozik...“.

Milyen tervei vannak a népszerűsítéssel kapcsolatban?

A Fonó zenekarral folyamatosan koncertezünk, most minket is a közelgő Bartók-év foglalkoztat. A „Túlparton“ c. lemezünket szeretnénk koncerteztetni, amin Bartók gyűjtései alapján szerkesztett összeállítások és számos hegedűduó hallható. A közeljövőben egy táncszínházi produkción fogok dolgozni Horváth Zsófia koreográfussal, ami egy picit visszakacsintás is lesz a táncos múltamra. A darab zenei anyagát az „Arany és kék szavakkal“ c. lemezemről és az új szólóalbumomról fogjuk válogatni. Ezen kívül három lemezen dolgozom: a Magyar Állami Népi Együttes népzenekarának első önálló albumán, ami talán még idén megjelenik, Kelemen Lászlóval egy új Bartók-albumon, ez várhatóan 2006 tavaszán kerül a boltokba, ill. Nikola Parov új lemezén. És természetesen igyekszem öregbíteni a MÁNE hírnevét!

Abkarovits Endre